

Daniel Bursztein – נחטף ביום 11.8.1976 בגיל 17.

תאריך לידה: 15.6.1958

אזרחות ארגנטינית – מס' זהות 12.013.556

תיק CONADEP: 1642.

Angel Bursztein – נחטף ביום 11.8.1976 בגיל 24.

תאריך לידה: 29.1.1952

אזרחות ארגנטינית – מס' זהות 10.129.847

תיק CONADEP: 1641.

שם האב: מטיאס בורשטיין ז"ל.

שם האם: רוסה בורשטיין.

שם האחות: סילביה בורשטיין מרמור.

תיאור המקרה (מתוך עדות רוסה בורשטיין (האם) סילביה בורשטיין מרמור (אחות) והשלמות מתוך מסמכים נלווים:

ביום 11 באוגוסט 1976 בשעות שלפנות בוקר הקיפו חיילים בלבוש אזרחי את הבניין בו גרה משפחת בורשטיין. כשהגיעו שאלו את השוער באיזו דירה יש נער יהודי בן 17. איימו עליו שיהרגו אותו אם לא ימסור את המידע. השוער ענה שבבניין זה מתגוררים מספר יהודים בגיל 17. ניגשו לדירה הראשונה בה התגורר נער בן 17 ופרצו את הדלת. השכנים שמעו את פריצת הדלת ופתחו את החלונות, אך נאמר להם לסגור אותם. קשרו את העיניים להורים. לקחו מספר מזוודות והכניסו בהן דברים ובגדים של הילדים. הם לקחו גם בגדים של ההורים. לקחו את שני הבנים ואמרו שרק רוצים לתחקר אותם. האחות לא היתה בבית כי היתה בתורנות בבית חולים. ההורים פנו לדא"א, וגם למשטרה. כאן נאמר שהם בבסיס הצבאי. בבסיס נאמר שהם לא הגיעו לשם.

שכן בעל דרגה גבוהה במשטרה אמר שאם המשטרה הייתה לוקחת אותם היה באפשרותו לבדוק את הנושא, אך מכיוון שמדובר בצבא אין ביכולתו לבדוק. האב פנה לבישוף והציע תרומה תמורת חיפוש אחר הילדים. הבדיקות העלו שהם לא היו בבסיס הצבאי ב-Palermo, ולא מצאו אותם בשום מקום. האב נפטר משברון לב. האם השתתפה בהתארגנות הראשונה של אמהות שפנו לכנסיות. באחת מהן המשטרה עצרה מספר אימהות שאף פעם לא נודע מה עלה בגורלן. החוטפים חיפשו תלמיד יהודי בן 17 בבניין היו עוד שניים. למחרת באו וחיפשו את זה שהיה בקומה השביעית בשם רוז'נסקי אך הוא כבר לא היה. הוא הצליח לברוח והסוכנות היהודית העלתה אותו לארץ. הוא היה פעיל במפלגה הסוציאליסטית ואביו ידע על כך.

עדויות על אנטישמיות בקשר לחטיפתה של דניאל ואנחל:

החוטפים לקחו את כל הספרים בעברית שהיו בבית. הם ציירו צלבי קרס על הקירות. לאב היה פנקס בעברית. החוטפים לקחו את הפנקס וכן כל דבר שסימל את היהדות.

עדויות על הימצאם של דניאל ואנחל במעצר:

גנרל אחד, שאף פעם לא רצה שנדע את שמו, אמר לנו שהם נהרגו באותו יום שנעצרו.

תיק מארכיון משרד החוץ (א"מ חצ 7120/68) – תקציר:

רישום של עדות על שמועת שווא על מקום מעצרם של האחים.

עדות שנמסרה על ידי גב' רוסה בורשטיין וד"ר סילביה בורשטיין מרמור בשימוע השני ביום 16.4.2001 – (עדות #2).

קהאן: אנחנו מבינים שאמך נמצאת כאן בביקור. עדיף שאת עדותך תתני בספרדית. בורשטיין: הדבר אירע לפני שנים רבות. כולם התנכרו לנו.

קהאן: אנחנו ערים לדברי האימא. הדברים יעלו תוך כדי השאלות. מרמור: שמי הוא סילביה מרמור, שם נעורי סילביה בורשטיין.

קהאן: מה היתה מידת הנגישות שלך לנושא?
מרמור: לאחר שהדבר אירע הייתי עוד שנתיים בארגנטינה ולאחר מכן עליתי לארץ. כל יתר הפרטים הם ממה שאימי מספרת לי.

קהאן: האם האחים שלך היו פעילים בשמאל או בארגוני סטודנטים. מרמור: לא, הם לא היו פעילים.

קהאן: תספרי מה זכור לך.

מרמור: הדבר אירע עם עלייתו של Videla לשלטון. הדבר היה בשעות הבוקר. הגיעו טנקים, אנשי צבא, הם עלו לגגות, האנשים חבשו פאות, אך ללא מדים. בבניין המגורים שלנו הייתה דירה בכל קומה. לכל דירה היו שתי כניסות. הכניסה העליונה הייתה למקום מגורים. כאשר האנשים הגיעו הם שאלו את השוער היכן נמצא הסטודנט היהודי ואם לא יגיד להם יהרגו אותו. השוער ענה שבבניין זה מתגוררים מספר סטודנטים.

בורשטיין: לא רציתי לפתוח את הדלת משום שלא הייתי לבושה אך הם אמרו שאם לא אפתח את הדלת הם יהרגו את בעלי. בזמן שהתלבשתי, משום שלבשתי כותנות לילה, הם פרצו את הדלת. השכנים שמעו את פריצת הדלת, השכנים פתחו את החלונות, אך נאמר להם לסגור אותם. לנו קשרו את העיניים, ואמרתי להם שהילדים שלי לא היו מעורבים בפוליטיקה, אך לא היה עם מי לדבר. הם לקחו מספר מזוודות ובהן הכניסו כמה דברים ובגדי הילדים. הם לקחו חליפות של בעלי ובגדים שלי, ואת הבנים ואמרו שרק רוצים לתחקר אותם. עם עזיבתם ניסינו לבדוק במה מדובר, פנינו לדא"א, פנינו למשטרה כאשר במשטרה נאמר לנו שהם בבסיס צבאי. בבסיס נאמר שהם לא הגיעו לשם. היה לנו שכן בעל דרגה גבוהה במשטרה אשר בעלי ביקש ממנו שיעזור לנו. השכן אמר שאם המשטרה הייתה לוקחת אותם היה באפשרותו לבדוק את הנושא, אך מכיוון שמדובר בצבא- אין ביכולתו לבדוק. בעלי פנה לבישוף ואמר שאם יעזור בחיפוש הילדים, הוא בתמורה הבטיח שיתרום לו את הדירה. בעלי הכיר את הבישוף משום שעשה עבורו עבודות בנייה. הבדיקות העלו שהילדים לא היו ב-Palermo, ובשום מקום לא הצלחנו למצוא אותם. האדמה בלעה אותם. בעלי נפטר חסר אוניס.

קהאן: מי לקח אותה ולאן?

בורשטיין: כמה אימהות אשר באנו לכנסייה לברר על קרובנו, שם נשאלנו מי שלח אותנו. אמרנו שרצוננו לדעת היכן הקרובים שלנו. נתנו לנו ללכת. היינו 8 אימהות. לאחר מכן הלכנו לכנסייה אחרת. ראינו רכב משטרה לתוכו הכניסו כמה אימהות לכלי הרכב. חלק מאתנו הצלחנו לברוח. גם על אימהות אלו לא ידוע מה עלה בגורלן. אף פעם לא נודע מה עלה בגורלן. ניסינו לפנות לכל ארגון אשר ביכולתו לסייע. פניתי לבית משפט וכל שופט שפנינו אליו לא נתן תשובה. הדא"א לא טיפל בהם וכך גם שום מוסד לא עזר. השכן הוא היחיד שרצה לעזור, אך הדבר לא עזר משום שהצבא לקח אותם. בעלי אף היה מוכן לשלם כסף וגם שילם רק בכדי לקבל סיוע כלשהו.

קהאן: האם ידוע לאן הם נלקחו?

בורשטיין: קצין אחד אמר לבעלי שאם נשלם לו הוא יבדוק את הנושא אך לאחר מכן סירב מפתח שירצחו אותו. הקצין טען שכל מי שניסה לברר מה עלה בגורל החטופים, גורלם היה זהה, גם הם נעלמו. פנינו לארגונים לזכויות אדם, כמו כן היינו בכל בתי הכלא ולא מצאנו אותם.

קהאן: את לא היית בבית בערב האירוע?

מרמור: אני הייתי סטודנטית לרפואה. הייתי בתורנות. לאחר שהדבר אירע אני ישנתי אצל חברים. האנשים שבאו לביתי שאלו מי ישן בחדר וההורים ענו שזהו החדר של בתם אשר הינה סטודנטית. הם רצו לדעת היכן אני נמצאת. כמו כן הם לקחו את כל הספרים בעברית, נתקו לנו את הטלפון כדי שלא נוכל לדבר, אך לא חיפשו אחרי.

קהאן : בבניין היו עוד ילדים יהודים, האם חיפשו יהודים בכלל או אתכם ספציפית?
בורשטיין : הם שאלו על סטודנט יהודי בן 17 . הסטודנט בקומה השביעית הצליח לברוח והסוכנות הביאה אותו לארץ שמו הוא רוזינסקי . הבחור הזה היה סטודנט, היה פעיל במפלגה הסוציאליסטית, גם בני בן ה- 18 הלך להרצאות, ולכן ככל הנראה הבן שלי משך תשומת לב. מסתבר שסביב בית הספר הסתובבו שוטרים, לא ידעו שמדובר בילדים יותר מבוגרים אך ככל הנראה שמעו אותם מדברים על פוליטיקה.
מרמור : גם בבתי החולים לחולי נפש, היו 'חולי נפשי' שהם למעשה היו שוטרים סמויים.

קהאן : האם היתה תביעה מצד המשפחות לחפש אחר גופות?
בורשטיין : כן תמיד יש קריאות לחיפושים אך עדיין אין מידע.

קהאן : מה ידוע לאימא או לאנשים אחרים לגבי המקומות שבהם עשויות להיות גופות?
בורשטיין : בינתיים אין מידע, מנסים לברר, הם יודעים, אנשי הצבא עדיין מכחישים. רק שני אנשי צבא מסרו שהאנשים נזרקו לים.

קהאן : האם נעשתה פניה כלשהי כדי לקבל את הגופות לקבורה?
בורשטיין : אין שום מידע. נאמר לנו שהדבר נמצא בבירור.

קהאן : מי מברר?

בורשטיין : באיגוד Abuelas (סבתות), הייתה סבתא אחת אשר קיבלת את גופת בנה חזרה. ברשותה היה יותר מידע מאשר לנו. היא ידעה מי לקח אותו ולאן.

קהאן : האם היא קיבלה את הגופה לפני שנקברה?
בורשטיין : נדמה לי שלאחר כמה זמן.

קהאן : האם הגופה נמסרה ישר לאחר שנרצחה? או שהיה צורך לחפור כדי להוציאה?
בורשטיין : זה קרה לפני 20 שנה. לאחר האירוע פניתי לגופים יהודים.
מרמור : ברצוני להוסיף. אף פעם לא נאמר לנו מדוע הם נלקחו. לא קיבלנו הסברים כך שאנו מבינים שהדבר קרה משום שהם יהודים.

קהאן : יכול להיות שלמעשה חיפשו אחר הסטודנט מהקומה העליונה.
בורשטיין : אני תמיד טענתי שנעשתה טעות וככל הנראה הם חיפשו אחר הנער מהקומה העליונה.

קהאן : גם העד לפניך הדגיש שהם לא קיבלו עזרה ממשפחות יהודיות ועל כן פנו לגורמים שונים. האם לדעתך היה חשש גדול מצד המשפחות ועל כן בא הניכור.
בורשטיין : סביר להניח.

קהאן : כאשר אנחנו שואלים ונוגעים בנושא רגיש זה עלינו להבין על מה אנו שמים את הדגש, האם הדבר נעשה משום שהיו יהודים או משום שהייתה טעות בזיהוי?
מרמור : כל הזמן פגשנו באנטישמיות. אבי כיליד פולין היה לו פנקס בעברית. האנשים לקחו את הפנקס וכן כל דבר שסימל את היהדות. אני חושבת שאם הרגו אותם הדבר נעשה משום שהם יהודים. גנרל אחד אמר לנו שהם נהרגו מיד. לדעתי סיבת המוות הייתה משום שהם היו יהודים.

קהאן : ידוע לכם שמו של הגנרל?

מרמור : לא. הוא אף פעם לא אמר את שמו משום שלא רצה להיות מעורב.
בורשטיין : כאשר פנינו למשרד המשפטים, הם שאלו אותנו האם אין באפשרותנו לפנות לצבא, בכוונה להרגיז אותי נשאלתי שאלות כגון כיצד אנחנו כיהודים לא יכולים לקבל עזרה מן הצבא.

קהאן : ישנם הרבה יהודים הנמצאים בארגנטינה וכן חלק שעלו לארץ. האם בגלל תחושת חוסר האונים בארגנטינה לא נעשתה פנייה לייצוג רשמי של המשפחות?
בורשטיין : כן. הדבר היה בשל חוסר האונים, וכן משום שאף אחד לא התעניין. רק בתקופה האחרונה החלה ההתעניינות.

קהאן : האם נעשתה פנייה לשגרירות ישראל?

בורשטיין : כן, באותו הרגע, וכן לדא"א אך אף אחד לא עשה דבר.

אביבי : כיצד התקבלו בשגרירות?

בורשטיין: בעלי לא קיבל יחס הולם ועל כן התעצבן ועזב.

אביבי: אם חיפשו אחר נער בן 17 מדוע לדעתכם לקחו גם את האח הבכור בן ה-24?
בורשטיין: קשרו את עיניי. לא התייחסו אלי.
מרמור: סביר להניח שאם הייתי בבית היו לוקחים גם אותי. העדיפו לקחת נשים משום שאותן גם היו אונסים.
בורשטיין: לבתי היה מזל גדול.

קאופמן: לקחו את האח הגדול בן ה-24, מה היה ההיגיון אם בכלל, האם חשבו שיוכל לספר משהו?

בורשטיין: בני למד הנדסה. איזה קולונל שאל אותו האם היה פעיל פוליטית והאם השתתף בהפגנות. בעל העסק אמר על בני הבכור שהיה סטודנט למופת אך לא קיבלנו שום מידע על הבן.
מרמור: הלכנו לאוניברסיטה וניסינו לברר עוד פרטים והאם היה מעורב בפוליטיקה אך לא הצלחנו לקבל שום מידע.
בורשטיין: בבית הספר תמיד ניהלו שיחות עם המורים, בני ניהל שיחות על המפלגה הסוציאליסטית עם המורים. תמיד הסברתי להם לא לעשות זאת, ובני הבכור לא היה מעורב ואף לא הביע את דעותיו. היו שוטרים סמויים אשר שמעו את דברי הילדים ובני בן ה-17 הייתה לו חברה נוצרית ותמיד הזהרנו אותו לא להיות מעורב עמה בשל הבדלי הדתות.

קאופמן: מה עלה בגורלה?

בורשטיין: שאלתי את בני פרטים עליה כגון היכן היא גרה, אך בני ענה שהוא מלווה אותה עד לתחנת האוטובוס ואינו יודע את כתובתה. בשל מה שקרה למשפחת בעלי תמיד הזהרתי את ילדי לא להיות מעורבים משום שרודפים אותנו, אך ילדים רוצים ללמוד הכל לבד. אותה בחורה שהייתה באה אלינו ללמוד עם בני, הראתי לה ספר על סופרים יהודים והסברתי לה שהם נרצחו בשל הדעות הפוליטיות שלהם. אך ילדים לא מקשיבים. מה בני עשה בסך הכל, הלך לשמוע הרצאות.

פרסמן: סיפרתם על השכן הרופא שהיה עד לדבר.

בורשטיין: הרופא היה חולה סוכרת ופחד שלא יבואו גם אחריו. רופא בן 44 חולה סוכרת קיבל התקף ונפטר. כך אשתו סיפרה לי.

פרסמן: אחרי כמה זמן מהמקרה עלית לארץ?

מרמור: השגרירות הציעה לי לעלות לארץ. הייתי באמצע הלימודים. החלטתי לסיים את לימודי ולעלות לארץ כרופאה. כל הזמן פחדתי. זמן קצר לאחר המקרה גם הפסקתי לעבוד במשמרות בבית חולים וכן כל פעילות אחרת עד שעליתי ארצה.

חיימוביץ: כשבאו וחטפו את ילדיכם האם מעבר לכך שנאמר שהם מחפשים סטודנטים היו סימנים כלשהם לאנטישמיות?

בורשטיין: הם ציירו צלבי קרס על הקירות. קשרו אותנו וכיסו את עינינו. גם את הרופא קשרו. בעלי שאל מדוע הם לוקחים מזוודות ואז הם ענו שאלה בגדים לילדים ויוחזרו לאחר שיסיימו לתחקר אותם. עם עזיבתם הבית נשאר כבית שפרצו אותו.

זדוף: מה היה שמו של הנער שחיפשו ושל הוריו?

בורשטיין: רוז'נסקי. לא זכור לי מעבר לזה, הדבר היה לפני שנים רבות. רוז'נסקי ידע שבנו היה מעורב בכל מיני פעילויות.

זדוף: שאלה אחרונה לגבי האפשרות, אנחנו מנסים להגיע לאיזשהו זיהוי של הגופות באמצעות הדנ"א. האם אתם מסרתם דם בארגנטינה בצוות האנתרופולגי הפורנסי או כאן?
בורשטיין: לא. לא נתנו.

זדוף: האם אתם מוכנים לתת?

בורשטיין: כן.